

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2017/84

z dnia 16 stycznia 2017 r.

w sprawie monitorowania węglowodorów olejów mineralnych w żywności oraz w materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Węglowodory olejów mineralnych (MOH) to związki chemiczne uzyskiwane głównie z ropy naftowej, ale także produkowane syntetycznie z węgla, gazu ziemnego i biomasy. MOH mogą być obecne w żywności w wyniku zanieczyszczenia środowiska, stosowania smarów do urządzeń wykorzystywanych podczas zbiorów i produkcji żywności, stosowania substancji pomocniczych w przetwórstwie, dodatków do żywności i materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Produkty spożywcze zawierające MOH podlegają procedurze minimalizującej zawartość węglowodorów aromatycznych olejów mineralnych (MOAH).
- (2) W 2012 r. panel naukowy ds. środków trujących w łańcuchu żywnościowym (panel CONTAM) Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) stwierdził⁽¹⁾, że potencjalny wpływ grup substancji wśród MOH na zdrowie ludzi jest bardzo zróżnicowany. MOAH mogą działać jako genotoksyczne substancje rakotwórcze, natomiast niektóre węglowodory nasycone olejów mineralnych (MOSH) mogą akumulować się w tkance ludzkiej i mieć niekorzystny wpływ na wątrobę. Ponieważ niektóre MOAH uważane są za mutagenne i rakotwórcze, należy zapewnić monitorowanie MOH, aby lepiej zrozumieć powiązaną obecność MOSH i MOAH w artykułach spożywczych, które są głównym źródłem narażenia z diety.
- (3) W związku z tym, że podejrzewa się, iż migracja z materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, takich jak opakowania papierowe i tekturowe, istotnie przyczynia się do ogólnego narażenia, monitorowanie powinno obejmować żywność paczkowaną, materiały opakowaniowe oraz obecność barier funkcjonalnych, a także sprzęt używany do przechowywania i przetwarzania. Niektóre parametry – takie jak okres i warunki przechowywania – mogą powodować wzrost migracji MOH z opakowania do żywności. Ze względu na to, że MOH łatwiej wykrywa się w dużych ilościach, strategia pobierania próbek powinna uwzględniać takie parametry, przy których migracja jest największa.
- (4) W celu zapewnienia wiarygodności uzyskanych danych analitycznych – przed wygenerowaniem wyników analiz – państwa członkowskie powinny zapewnić dostępność odpowiedniego sprzętu analitycznego i zdobyć wystarczające doświadczenie w analizie MOH zarówno w żywności, jak i w materiałach przeznaczonych do kontaktu z żywnością.
- (5) Aby zapewnić jednolite stosowanie niniejszego zalecenia, laboratorium referencyjne Unii Europejskiej ds. materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (LR UE) powinno opracować dalsze wytyczne dla właściwych organów państw członkowskich i innych zainteresowanych stron, w tym wytyczne dotyczące informacji, które mogłyby być gromadzone podczas badań, a także metod pobierania próbek i analizy,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. Państwa członkowskie powinny – przy aktywnym udziale podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa spożywcze, jak również producentów, przetwórców i dystrybutorów materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i innych zainteresowanych stron – monitorować obecność MOH w żywności w 2017 i 2018 r. Monitorowanie powinno obejmować: tłuszcz zwierzęcy, chleb i bułki, pieczywo cukiernicze i wyroby ciastkarskie, płatki śniadaniowe, wyroby cukiernicze (w tym czekoladę) i kakao, mięso ryb, produkty rybne (ryby w puszkach), ziarna przeznaczone do spożycia przez ludzi, lody i desery, nasiona roślin oleistych, makaron, produkty otrzymane ze zbóż, rośliny strączkowe, kiełbasy, orzechy z drzew orzechowych, oleje roślinne, jak również materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością stosowane w przypadku tych produktów.

⁽¹⁾ Panel EFSA ds. środków trujących w łańcuchu żywnościowym (CONTAM); opinia naukowa dotycząca węglowodorów olejów mineralnych w żywności. Dziennik EFSA 2012;10(6):2704, 185 s., doi:10.2903/j.efsa.2012.2704.

2. W celu zapewnienia jednolitego stosowania niniejszego zalecenia oraz w celu uzyskania wiarygodnych i porównywalnych wyników monitorowania należy przestrzegać szczegółowych wytycznych opracowanych przez LR UE w ramach niniejszego zalecenia („wytyczne”). Ponieważ takie wytyczne jeszcze nie istnieją, państwa członkowskie powinny współpracować z LR UE, aby wspólnie opracować te wytyczne zgodnie ze swoimi potrzebami w zakresie rozwijania zdolności analitycznych.
3. Państwa członkowskie powinny pobierać próbki środków spożywczych zgodnie z przepisami ustanowionymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 333/2007 ⁽¹⁾. Pobieranie próbek powinno obejmować proporcjonalną ilość żywności paczkowanej. Pobieranie próbek materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością powinno być realizowane zgodnie z najlepszymi praktykami odpowiednimi dla poszczególnych materiałów lub wyrobów i określonymi w wytycznych. Należy zbadać dalsze możliwe źródła MOH związane z wykorzystaniem innych materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w łańcuchu dostaw, np. podczas przechowywania lub przetwarzania, jeżeli istnieją wyraźne oznaki, że przyczyniają się one do obecności MOH. Pobieranie próbek żywności paczkowanej powinno koncentrować się na towarach, w przypadku których wkrótce upływa data minimalnej trwałości i które są przechowywane lub przetwarzane w stosunkowo ciepłych warunkach.
4. Próbkę powinny być pobierane z żywności w obrocie handlowym. W przypadku żywności paczkowanej poziom węglowodorów olejów mineralnych należy określić zarówno w odniesieniu do żywności, jak i do materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, jeżeli podejrzewa się, że stanowią one źródło wykrytych MOH. Szczególną uwagę należy zwrócić na różnice między MOSH a MOAH oraz interpretację wyników analiz, aby zagwarantować, że uzyskane dane są wiarygodne i porównywalne. Państwa członkowskie, które zamierzają analizować obecność MOSH i MOAH w środkach spożywczych i materiałach przeznaczonych do kontaktu z żywnością, mogą zwrócić się o pomoc techniczną do laboratorium referencyjnego UE ds. materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.
5. W przypadku wykrycia MOH w żywności państwa członkowskie powinny przeprowadzić dalsze badania w zakładach przedsiębiorstw spożywczych w celu określenia możliwego źródła lub źródeł MOH. Badania powinny w miarę możliwości obejmować systemy stosowane przez podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze, które mogły mieć wpływ na zanieczyszczenie lub jego kontrolę (np. metody produkcji i przetwarzania, analiza zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP) lub podobne systemy lub środki wdrożone w celu zapobiegania obecności MOH).
6. W przypadku wykrycia MOH w materiale przeznaczonym do kontaktu z żywnością lub MOH pochodzących z takiego materiału państwa członkowskie powinny zgromadzić dane dotyczące materiału przeznaczonego do kontaktu z żywnością (np. rodzaj i skład materiału opakowaniowego, obecność bariery funkcjonalnej, okres przydatności do spożycia pakowanej żywności) oraz przeprowadzić dalsze badania w zakładach producentów, przetwórców i dystrybutorów materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w celu określenia systemów stosowanych przez zainteresowane przedsiębiorstwa (np. metody produkcji i przetwarzania materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz dokumentacja wymagana zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2023/2006 ⁽²⁾ w sprawie dobrej praktyki produkcyjnej) zgodnie z wytycznymi.
7. Państwa członkowskie, podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze, producenci, przetwórcy i dystrybutorzy materiałów do kontaktu z żywnością oraz inne zainteresowane strony powinny dostarczać EFSA dane z monitorowania wyrażone w przeliczeniu na całkowitą masę wraz z informacjami oraz w formacie sprawozdania elektronicznego określonymi przez EFSA w celu ich późniejszego wprowadzenia do jednej bazy danych. Podmioty te powinny dostarczyć dane najpóźniej do dnia 1 października 2017 r., a następnie do dnia 1 października 2018 r. Ostatnie wyniki należy przedstawić do dnia 28 lutego 2019 r. Potencjalnie dostępne dane o występowaniu MOH za 2016 r., które jeszcze nie zostały przedstawione, powinny zostać w najszybszym możliwym terminie przekazane zgodnie z tymi samymi zasadami.

Sporządzono w Brukseli dnia 16 stycznia 2017 r.

W imieniu Komisji
Vytenis ANDRIUKAITIS
Członek Komisji

⁽¹⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 333/2007 z dnia 28 marca 2007 r. ustanawiające metody pobierania próbek i metody analiz do celów urzędowej kontroli poziomów ołowiu, kadmu, rtęci, cyny nieorganicznej, 3-MCPD i benzo[a]pirenu w środkach spożywczych (Dz.U. L 88 z 29.3.2007, s. 29).

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2023/2006 z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie dobrej praktyki produkcyjnej w odniesieniu do materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz.U. L 384 z 29.12.2006, s. 75).